

DE RIJKSTE MAN VAN BABYLON

COLOFON

Originele titel: *The Richest Man in Babylon*

Auteur: George S. Clason

First published 1926

Nederlandse titel: *De rijkste man van Babylon*

© 2020 Invictus Publishing

Eerste druk maart 2020

ISBN 978-90-79679-62-1

Nederlandse vertaling: Sjors Sommer en Michael Pilarczyk

Bewerking en eindredactie: Graa Boomsma en Michael Pilarczyk

Omslagontwerp: A10design

Prent: *De muren van Babylon*, Philips Galle,

naar Maarten van Heemskerck, 1572, Rijksmuseum Amsterdam

Typografie: Albertine Dijkema

Uitgever: Elise de Bres

Invictus Library is een imprint van Van Lindonk & De Bres

www.invictuspublishing.nl

www.michaelpilarczyk.nl

www.elisedebres.nl

DE
RIJKSTE
MAN
VAN
BABYLON

George S. Clason

Vertaald door
Sjors Sommer en Michael Pilarczyk

Voor je ligt jouw toekomst, een weg die zich uitstrekt tot voorbij de horizon. Onderweg smeed je ambitieuze plannen die je wilt uitvoeren en koester je verlangens die je wilt vervullen.

Om je ambities en verlangens te kunnen verwezenlijken moet je goed met geld omgaan. Volg daarom de financiële uitgangspunten zoals verwoord in dit boek. Zo vermijd je een lege portemonnee en kan je leven in overvloed.

De wetten uit dit boek lijken op de wet van de zwaartekracht. Ze zijn universeel en onveranderlijk. Hopelijk wijzen ze jou een weg naar rijkdom. Vele anderen zijn je voorgegaan.

GELD IS OVERVLOEDIG VOOR HEN DIE DE SIMPELE WETTEN VAN ZIJN GROEI BEGRIJPEN

1. Begin met het spekken van je portemonnee
2. Beheers je uitgaven
3. Laat je geld groeien
4. Bescherm je fortuin tegen verlies
5. Maak van je huis een goede investering
6. Zorg voor een inkomen in de toekomst
7. Word beter in geld verdienen

INHOUD

- p. 9* Voorwoord Michael Pilarczyk
- p. 17* Voorwoord George S. Clason
- p. 21* Inleiding: Een historische beschrijving van Babylon
-
- p. 29* Hoofdstuk 1: De man die goud wilde hebben
- p. 37* Hoofdstuk 2: De rijkste man van Babylon
- p. 51* Hoofdstuk 3: Zeven remedies tegen een lege geldbuidel
- p. 73* Hoofdstuk 4: Ontmoet de godin van het geluk
- p. 87* Hoofdstuk 5: De vijf wetten van het goud
- p. 101* Hoofdstuk 6: De geldschietster van Babylon
- p. 115* Hoofdstuk 7: De muren van Babylon
- p. 123* Hoofdstuk 8: De kamelenhandelaar
- p. 135* Hoofdstuk 9: De gelukkigste man in Babylon
-
- p. 157* Over de auteur
- p. 159* Addendum: Een moderne handleiding voor financiële structuur
- p. 165* Moderne handleiding voor het vrijkomen van schulden

**HET GAAT ER NIET OM WAT
HET KOST, HET GAAT OM WAT
HET OPLEVERT.**

VOORWOORD

door Michael Pilarczyk

Een paar jaar geleden kreeg ik een Amerikaans boekje cadeau. Toen ik het opensloeg op de titelpagina stond er een opmerkelijke zin onder *The Richest Man in Babylon* geschreven: *Omdat kennis het grootste geschenk is dat je iemand kan geven.*

Daar wil ik nog een woord aan toevoegen: wijsheid. De combinatie van kennis en wijsheid vind ik een waardevol geschenk. Daarom heb ik samen met Sjors Sommer dit mooie boekje uit 1926 voor je vertaald.

Duizenden jaren geleden was Arkad de rijkste man van Babylon geworden. Hoe? George S. Clason, de auteur van dit boek, laat in een reeks raamvertellingen allereerst de strijd om een menselijk bestaan in oude tijden zien. Dat gevecht om financieel te overleven kan levenservaring en groeiend inzicht opleveren. Arkad vertelt zijn leerlingen aanschouwelijke verhalen en komt met wijze en waardevolle leefregels en lessen.

Natuurlijk moet je er wel voor openstaan. Als je bij elk advies en iedere wijze les een weerwoord hebt, omdat de werkelijkheid er volgens jou in 2020 veel gecompliceerder uitziet, neger je de levenservaring en handelsgeest van millennia geleden in het le-

gendarische Babylon. Dan dringen de eenvoudige regels en financiële richtingaanwijzers niet tot je door en kan je jouw eigen leven geen beslissende wending geven. Dan sla je voor de zoveelste keer een doodlopende weg in. Een rijk leven komt niet zomaar naar je toe. Je moet zélf de weg naar rijkdom bewandelen en dat ook echt willen. En die weg kan je duidelijk worden als je dit boekje zorgvuldig leest en naleeft.

Wat bedoel ik met een rijk leven? Miljoenen op de bank, een kapitaal huis, een tweede huis op een eiland in een azuurblauwe zee, een Bentley én een elektrische Porsche? Ja en nee. Geld zou in onze wereld een *middel* moeten zijn, de toegang tot een comfortabel bestaan. Maar je hoeft geen miljonair te zijn om je mooiste leven te kunnen leiden. Rijkdom ervaar je allereerst door een gevoel van vrijheid en innerlijke rust. En dan zijn er vriendschappen, liefdevolle relaties en inzichten die van grote spirituele waarde zijn.

Maar toch, geld blijft van groot belang. Wie nauwelijks kan rondkomen en permanent rood staat, heeft zorgen. Die kósten geld en energie. Hoe kan je jezelf uit zo'n situatie bevrijden?

Tijd en geld beheersen ons bestaan. En geld bepaalt in grote mate hoe jij je tijd besteedt. Werk je elke dag voor een baas of een bedrijf om in je levensonderhoud te voorzien, dan ruil je tijd in voor geld. Als je daar gelukkig en tevreden mee bent is dat natuurlijk prima. Je kan ook enige tijd werken en maandelijks een bedrag apart zetten op een spaarrekening, of dat bedrag op een veilige manier investeren. Want wat is er mogelijk als je nu of later meer geld tot je beschikking hebt? Misschien zelfs zo veel dat je niet of nauwelijks meer voor je levensonderhoud hoeft te werken? Hoe zou je dan die extra beschikbare tijd besteden? En wat zou je doen met je geld?

Waarom heb jij de afgelopen jaren je tijd besteed? Elke dag maak je keuzes. Je kiest ervoor het ene wel te doen en het andere te laten. Je stelt prioriteiten, intuïtief of doelbewust. Waarom doe je soms dingen niet die je wel zou willen of moeten doen en verspil je tijd aan bezigheden die niet bijdragen aan de kwaliteit van je leven? Natuurlijk begrijp ik dat de rekeningen voldaan moeten worden. Werk is noodzakelijk voor je levensonderhoud, maar doe dan iets wat je leuk vindt, wat voldoening geeft. En zorg ervoor dat je heel goed wordt in wat je doet. Dat verhoogt je marktwaarde. Hoe unieker je bent in je vakgebied, des te waardevoller je wordt en des te meer je kan vragen. Die wetmatigheid is van alle tijden.

Het heeft mij altijd geboeid hoe het kan dat sommige mensen veel geld weten te verdienen en een luxueus leven leiden en dat veel andere mensen opgeslokt blijven door hun baan en baas, omdat ze nu eenmaal hun gezin moeten onderhouden en de vaste lasten moeten betalen. Daarin zit het verschil tussen *make a life* en *make a living*.

Nu denk je wellicht: makkelijk praten, maar zo'n rijk en luxueus leventje is niet voor iedereen weggelegd.

Ben jij 'iedereen'? Nee. Hoe ziet jouw ideale bestaan eruit? Heb je daar wel eens écht over nagedacht? Misschien heeft niemand je die vraag eerder gesteld. Is het onmogelijk om uit de eeuwige tredmolen te stappen van 'geld verdienen om de rekeningen te kunnen betalen'? Wat wéét je eigenlijk van geld? Wat heb je geléerd over geld, over hoe je stapsgewijs en systematisch meer geld kan verdienen en een vermogen kan opbouwen? En daar komen die twee woorden weer om de hoek kijken: kennis en wijsheid, de kernwoorden in *De rijkste man van Babylon*. Als je zelf al zo veel kennis en wijsheid meent te bezitten als het over geld verdienen gaat, waarom leef je nu dan nog niet het leven van je dromen? Je

dénkt dat je het weet, maar wellicht is je kennis te beperkt en te gekleurd. Zo kan je nooit je vleugels uitslaan en blijf je de slovende loonslaaf en het slachtoffer van een eeuwig gebrek aan geld. En wie zijn vleugels kán uitslaan moet niet meteen denken dat de hele wereld en al het geld aan zijn voeten liggen. Overal zijn valkuilen en obstakels. En dan zijn kennis en wijsheid onmisbaar.

Dat heb ik aan den lijve ondervonden.

Als ik de wijsheden geformuleerd in *De rijkste man van Babylon* een kwart eeuw geleden had gekend én ter harte genomen, zou ik minder stomme dingen met geld hebben uitgehaald. In die tijd was ik te kortzichtig en hoogmoedig. Ik kwam van een kouwe kermis thuis. Dat huis was trouwens bijna door een veelisende bank ingepikt. Mijn financiële last was loodzwaar en mijn toekomst uitzichtloos. De eenvoudige regels en adviezen uit de verhalen van Arkad hadden mij tonnen verlies kunnen besparen en miljoenen winst kunnen opleveren.

Maar weten alleen is niet voldoende, want er is een levensgroot verschil tussen weten en doen.

Dit boekje stond vijftientig jaar geleden nog niet in mijn bibliotheek. Wel had ik mijn eigen 'rijkste mannen' die mij welgemeend en onbaatzuchtig advies gaven: Maup Caransa, die met helemaal niets begon en een bekende Amsterdamse vastgoedmagnaat werd; Wout Bordewijk, advocaat en voorzitter van de Veronica Omroep Organisatie; Wim Zegwaard, begonnen als vrachtautochauffeur en daarna rijk geworden als ondernemer. Van die drie zeer geslaagde zakenlieden heb ik ongelooflijk veel geleerd, al sloeg ik als eigenwijze twintiger aanvankelijk veel adviezen in de wind.

Halverwege de jaren negentig meende ik alles beter te weten dan die doorgewinterde zakenmannen. Die hoogmoed kwam mij duur te staan.

Ik heb altijd hard gewerkt en veel geld verdiend. Dat zie ik niet als het resultaat van toeval en geluk. Het geluk in mijn leven was dat ik al op jonge leeftijd mijn passie ontdekte: ik wilde bij de radio werken. Mijn motivatie, mijn toewijding en mijn talent als dj leverden flink wat geld op, waardoor ik jarenlang kon sparen. Toen die ‘rijke mannen’ in mijn omgeving mij adviseerden dat geld te investeren in vastgoed, veilige obligaties en goud, was ik doof voor hun waarschuwingen. Ik koos voor risicovolle speculaties op de aandelenbeurs, waarvan ik op dat moment het gevaar niet inzag. Ook gaf ik in goed vertrouwen geld aan kennissen, die dat lucratief voor mij zouden beleggen, althans, dat beweerden ze. Blind staarde ik naar mijn fantastische luchtkastelen.

Toen in de herfst van 1998 de beurzen wereldwijd instortten, veranderde mijn financiële sprookje in een nachtmerrie: een rampzalige schuld van een miljoen euro. In paniek belde ik mijn vermogende adviseurs op en vroeg om raad. Of eigenlijk om geld. Wat hadden zij me eerder gezegd? Investeer niet in aandelen en doe geen dingen waar je geen verstand van hebt. Op mijn vraag of ik een miljoen kon lenen was het antwoord unaniem: nee.

Leen nooit geld uit aan mensen die niet met geld kunnen omgaan. Leen ook geen geld uit aan mensen die hun schuld niet kunnen terugbetalen, al beweren ze van wel.

Blijkbaar waren die lessen tien jaar later nog steeds niet voldoende tot mij doorgedrongen. Tijdens de economische crisis na 2008 vroegen mensen die in moeilijkheden waren geraakt mij om hulp, vooral om geld. Ik had mijn eigen financiële sores opgelost nadat ik mijn mediabedrijf had verkocht. Toen bekend werd dat ik in de ogen van anderen ineens weer rijk was, klopten veel gelukszoekers bij me aan.

Van alle mensen die ik geld heb geleend, hebben er slechts twee keurig alles terugbetaald. De anderen kwamen telkens met

smoezen en excuses, maar terugbetalen was er niet bij. De allerergste was iemand die ik goed meende te kennen. Toen hij door eigen onkunde in financiële problemen was geraakt, besloot ik hem dertigduizend euro te lenen. We legden alles duidelijk vast door een overeenkomst te sluiten. De overwaarde van zijn huis werd onderpand. Twee jaar later zag ik hem op een dag voorbijrijden in een Mercedes. Hij kocht een paard en verhuisde naar een gehuurd, vrijstaand landhuis. Na de verkoop van zijn oude huis zou ik mijn geld terugkrijgen. Helaas, dat huis leverde veel te weinig op om zijn bank, zijn belastingschuld en andere schuldeisers af te lossen.

Hoeveel keer had ik nu mijn neus gestoten? Eindelijk, na de zoveelste financiële blunder, was het tot me doorgedrongen: leen nooit geld uit aan mensen die er niet mee kunnen omgaan.

Wel heb ik in de afgelopen jaren nog verschillende keren flinke bedragen geïnvesteerd zonder grondig onderzoek te doen. Je denkt wellicht: dom. Daar heb je gelijk in, maar vooraf is niet altijd duidelijk waar de valkuilen zitten, al vertelden mijn ervaren adviseurs mij altijd: Als het te mooi klinkt om waar te zijn, is dat meestal ook zo.

Arkad, die niet zomaar de rijkste man van Babylon werd, legt in zijn levensverhalen op eenvoudige en praktische wijze de gouden regels uit die kunnen leiden naar rijkdom en succes. De koning van het legendarische Babylon vroeg aan Arkad om alle inwoners te leren hoe zij hun eigen rijkdom konden verwerven, want velen onder hen hadden geldzorgen, omdat hun elk financieel inzicht ontbrak. Afgezien van structurele maatschappelijke scheefgroei en politieke onwil om rechtvaardig te zijn, is de gebrekkige kennis over omgang met geld in onze huidige samenleving nog immer een probleem. Wie zich niet beheerst en geld verkwist, blijft met lege handen achter. Wie niet wil leren komt

nooit verder. Kennis biedt vooruitgang en dankzij wijsheid wordt het leven rijker, in alle opzichten. Open deuren?

In *De rijkste man van Babylon* komen uiteenlopende mensen aan bod met herkenbare, financiële problemen. De ene man droomt van rijkdom maar heeft geen cent, de andere zit diep in de schulden. Weer iemand anders erft een fortuin maar weet dat niet goed te beheren. Dankzij praktische adviezen helpt Arkad zijn toehoorders een gezonde financiële huishouding op te zetten. Als ook wij goed naar Arkads verhalen luisteren, kunnen wij meer van ons leven maken en de financiële vruchten ervan plukken. De tijden zijn dan wel veranderd, wij mensen niet. Dat maakt de lessen uit dit boek zo actueel en waardevol voor deze tijd.

VOORWOORD DOOR DE AUTEUR

De welvaart van ons land wordt bepaald door de persoonlijke financiële welvaart van zijn inwoners. Dit boek gaat over het persoonlijk succes van jou en mij. Succes is het bereiken van een doel dankzij eigen inspanning en talent. Goed onderwijs is daarbij van groot belang. Onze handelingen kunnen niet slimmer zijn dan onze gedachten. Onze gedachten kunnen niet wijzer zijn dan ons begrip.

Dit boek vormt de genezing van een bekende kwaal die de kwaliteit van het leven beperkt: de lege portemonnee. Het boek wordt ook wel een wegwijzer naar financiële kennis genoemd. Dat is dan ook het doel: ambitieuze mensen inzicht geven in het verdienen van geld, het sparen van geld en het laten aangroeien van geld.

De pagina's die voor je liggen nemen je mee naar het oude Babylon, de broedplaats van fundamentele financiële uitgangspunten die men in de hele wereld erkent en toepast. Het is de wens van de auteur dat die pagina's ook jouw inspiratiebron worden. Ze hebben veel lezers geholpen hun financiële problemen op te lossen

en ze leverden gezondere bankrekeningen en financiële successen op. Hopelijk geldt dat straks ook voor jou.

De auteur wil alle zakenlieden die de verhalen ruim hebben verspreid onder vrienden, familie, werknemers en partners hartelijk bedanken. Geen betere aanbeveling dan die van hen, juist omdat zij de uitgangspunten hebben herkend in hun eigen weg naar succes.

Babylon werd de rijkste stad van de oude wereld omdat haar inwoners de rijkste mensen waren. Zij waardeerden de waarde van geld. Zij hanteerden degelijke financiële uitgangspunten bij het verwerven van geld, het sparen van geld en het laten groeien van geld. Zij gaven zichzelf iets wat we allemaal graag willen: een inkomen voor de toekomst.

G.S.C.

INLEIDING

Een historische beschrijving van Babylon

Babylon is de mooiste stad uit de geschiedenisboeken. Haar naam roept beelden op van rijkdom en overvloed. Haar schatten waren ongekend. Je denkt natuurlijk dat zo'n buitengewoon welvarende stad op een gunstige plek moet zijn ontstaan. Er waren ongetwijfeld ruisende wouden en onuitputtelijke mijnen in de naaste omgeving. Integendeel. Babylon lag aan de rivier de Eufraat in een vlakke, dorre vallei. Geen woud of mijn te bekennen. Er waren geen stenen om een stad mee te bouwen. Er liep zelfs geen natuurlijke handelsroute door de vallei. De schaarse regenval maakte het telen van gewassen onmogelijk.

Babylon is een fantastisch voorbeeld van wat de mens dankzij slim gebruik van hulpbronnen voor elkaar kan krijgen. En die mens schiep de middelen om de stad tot ontwikkeling en bloei te brengen. Rijkdom kwam er dankzij de mens.

Babylon had slechts twee natuurlijke hulpbronnen: grond en rivierwater. Door een briljant bouwkundig idee uit te voeren konden Babylonische ingenieurs het water van de rivier omleiden. Ze bouwden een compleet stelsel aan dammen en kanalen en wisten zo de hele vallei te bevoeien. Die constructie is een van de

oudste bouwkundige projecten uit onze geschiedenis. De gewassen kwamen door bevoeiing tot bloei en leverden rijke oogsten op.

Gelukkig werd Babylon in haar lange bestaan geregeerd door succesvolle koningen. Vijandige veroveringen waren zeldzaam en plunderingen kwamen weinig voor. Babylon vocht veel oorlogen uit, maar die waren vooral lokaal en defensief. Incidenteel rukten vreemde bevelhebbers smachtend van verlangen op tegen de rijke stad in de vallei. De Babylonische koningen leven voort in de geschiedenis om hun wijsheid, daden en rechtvaardigheidsgevoel. Onder hen bevonden zich geen monarchen die de hele wereld aan hun ijdele ego wilden onderwerpen.

De stad Babylon bestaat allang niet meer. Toen de menselijke dynamiek wegviel verviel de stad tot een verlaten ruïne. Ze lag in het Midden-Oosten, ongeveer duizend kilometer ten oosten van het Suezkanaal en net ten noorden van de Perzische Golf. Het lag ongeveer op dezelfde hoogtegraad als de Sahara en haar klimaat was ook vergelijkbaar: warm en droog.

De eens zo vruchtbare streek is nu weer een winderige, kurkdroge vallei. Hier en daar groeit steppeg gras, maar de pracht en praal van weleer zijn historie. Weg zijn de vruchtbare gronden, gigantische stadswerken en slingerende handelskaravanen. Nomaden en schapenherders vormen de enige bewoners. Zo is het al sinds het begin van het christelijke tijdperk.

In het oosten van de vallei liggen een paar heuvels. Reizigers zijn daar eeuwenlang overheen getrokken zonder iets bijzonders op te merken. Maar slagregens spoelden zo veel zand weg dat scherven van aardewerk zichtbaar werden. Archeologen raakten gefascineerd. Europese en Amerikaanse musea financierden een aantal expedities. De wetenschappers wisten al snel oude steden bloot te leggen, of beter gezegd: graftombes van oude steden.

Babylon was een van die verdwenen steden. Twintig eeuwen lang werd de stad geteisterd door de elementen. De bakstenen waarmee de stad gebouwd was zijn tot stof weergekeerd. Dat is wat er vandaag de dag over is van de rijke stad Babylon. Een berg stof, verlaten en vergeten. Niemand kende haar naam nog, totdat archeologische expedities die weer ontdekten.

Veel wetenschappers denken dat de beschaving van Babylon en andere steden in de vallei de oudste is waarvan nog duidelijke sporen te vinden zijn. Onderzoek wijst een ouderdom van maar liefst achtduizend jaar uit. Het is van belang hoe de onderzoekers op die ouderdom zijn gekomen. Tussen de ruïnes van het oude Babylon zijn beschrijvingen gevonden van een zekere zonsverduistering. En die gebeurtenis trof men ook aan in de eigen jaartelling.

En zo is vast komen te staan dat de Soemeriërs achtduizend jaar geleden in de ommuurde steden van Babylon hebben gewoond. Of zulke steden daarvoor ook al bestonden is niet duidelijk, wel dat de inwoners geen barbaren bleken die bescherming nodig hadden van stadsmuren. Ze waren opgeleid en beschaafd. Voor zover na te gaan waren zij de eerste ingenieurs, de eerste astronomen, de eerste wiskundigen, de eerste financiers en had die eerste stadsbevolking een geschreven taal.

Het irrigatiesysteem van de Babyloniërs toverde de dorre vallei om tot een landbouwparadijs. De sporen van dat systeem zijn er nog steeds, ook al zijn de meeste kanalen nu gevuld met stof. Sommige van die kanalen waren zo breed dat twaalf paarden naast elkaar er doorheen konden draven als zo'n kanaal droog stond.

Het irrigatiesysteem was niet het enige bouwwerk van de ingenieurs. Dankzij een geweldig drainagestelsel wisten de Babyloniërs een reusachtig moeras aan de monding van de Eufraat en de Tigris

droog te leggen. Zo konden ook daar gewassen tot bloei komen.

De Griekse reiziger en historicus Herodotus bezocht Babylon in haar hoogtijdagen. Zijn beschrijving van de stad is de enige beschrijving van een buitenstaander die we hebben. De verhalen van Herodotus bieden ons een beter beeld van de stad en de bijzondere gewoontes van haar inwoners. Hij noemt de voorbeeldige vruchtbaarheid van het land en de overvloedige oogsten aan tarwe en gerst.

De glorie van Babylon mag verbleekt zijn, haar rijke wijsheden blijven bewaard. Dankzij het schrift kon de stad veel vastleggen en registreren. De mensen gebruikten daarvoor nog geen papier, maar natte kleitabletten, die ze op een slimme manier wisten te graveren. Na het schrijven bakte en verhardde men de tabletten. Die waren zo'n vijftien centimeter breed, twintig centimeter hoog en drie centimeter dik.

De kleitabletten gebruikte men zoals wij ons geschreven schrift gebruiken. Er zijn tabletten met legendes, gedichten, geschiedenissen, eigendomsrechten, wetgeving, koninklijke bevelen, notities en brieven bestemd voor verre steden. De tabletten bieden ons inzicht in de persoonlijke zaken van de Babyloniërs. Er is bijvoorbeeld een tablet gevonden van een winkelier waarop staat dat op zekere dag een klant een koe heeft geruild voor zeven zakken tarwe, waarvan de eerste drie meteen zijn geleverd. De andere vier zakken mocht de klant op een later tijdstip ophalen.

Archeologen hebben bibliotheken vol met dat soort tabletten gevonden in stedelijke ruïnes. Het gaat hier om honderdduizenden stukken verslaggeving.

Een van de meest opmerkelijke wonderen van de stad Babylon was de gigantische stadsmuur. Samen met de grote piramides van Egypte behoren de muren van Babylon tot de zeven wereldwonderen van de Oudheid. Koningin Semiramis is waarschijnlijk de

vrouw achter de bouw van de eerste stadsmuren. Van die muren is tegenwoordig geen spoor meer te bekennen. Ook hun hoogte is onzeker. Een verslag van de eerste schrijvers suggereert muren tussen vijftien en achttien meter hoog. Voor die muren zou een gracht hebben gelegen.

De muren waardoor de stad zo beroemd is geworden stammen uit een later tijdperk. Koning Nabopolassar begon daarmee, maar zijn plannen waren zo veelomvattend dat hij de voltooiing niet heeft kunnen meemaken. Voor de slotfase van de bouw was zijn zoon verantwoordelijk, koning Nebukadnezar, een naam die we ook kennen uit de Bijbelse geschiedenis.

De omvang van de muren gaat het verstand te boven. Betrouwbare bronnen vermelden een hoogte van ongeveer acht-enveertig meter, even hoog als een modern flatgebouw van vijftien verdiepingen. De totale lengte van de muur was tussen de veertien en achttien kilometer en de bovenkant was breed genoeg voor een strijdswagen met zes paarden. Van dit gigantische bouwwerk is weinig overgebleven. De enige sporen zijn restanten van het fundament en de gracht. De elementen hebben hun tol geëist. De Arabieren hebben de genadeklap gegeven door de resterende stenen elders te hergebruiken.

Vrijwel elke veroveraar van belang uit dat tijdperk trok ten strijde tegen het prachtige Babylon. Vele koningen probeerden de stad te bezetten, maar dat liep steeds op niets uit. De leger troepen uit die tijd waren gigantisch. Historici noemen legers van tienduizend paarden, vijftiwintigduizend strijdwagens en twaalfhonderd regimenten voetsoldaten, elk duizend man sterk. Het voorbereiden van een opmars en het regelen van de bevoorrading duurden dan ook vaak een paar jaar.

De infrastructuur van Babylon leek op die van een moderne stad. Er waren straten en winkels. Kooplieden trokken door de

wijken om hun handelswaar aan te bieden. Priesters verzorgden diensten in prachtige tempels. Binnen de stad was een ommuurd centrum voor de koninklijke paleizen. De muren van dat bolwerk waren volgens de verslagen nog hoger dan de buitenmuren.

Babyloniërs waren goed in uitvoerende kunsten. Ze konden beeldhouwen, schilderen, weven en goudsmeden. Ook vervaardigden ze wapentuig en landbouwmachines. De smeden van Babylon ontwierpen de meest bijzondere sieraden. Veel daarvan is teruggevonden in de graven van rijke inwoners en is nu wereldwijd te bewonderen in musea. Toen mensen in de rest van de wereld nog stenen als werktuigen en wapens gebruikten, beschikten de Babyloniërs al over werktuigen en metalen wapens.

Ook waren de inwoners van Babylon bekwame financiële zakenlieden. Voor zover we weten zijn zij de uitvinders van geld als ruilmiddel, van orderbrieven en van geschreven eigendomstitels.

Tot ongeveer 540 voor Christus is Babylon niet binnengevallen door vijandige legers. Zelfs toen vielen de muren niet. Het verhaal van de val van Babylon is uiterst merkwaardig. Een van de grootste veroveraars van die tijd, Cyrus, had zijn zinnen gezet op de stad. Adviseurs adviseerden koning Nabonidus om Cyrus aan te vallen voordat hij de stad kon bezetten. Dat ging mis en het Babylonische leger sloeg op de vlucht, weg van de stad. En zo wist Cyrus de stad zonder weerstand te veroveren.

Na de inname brokkelden de macht en de rijkdom van de stad steeds verder af. In de loop van een paar eeuwen verviel de stad. Uiteindelijk woonde er niemand meer. De bouwwerken stonden bloot aan de genade van de wind. De stad verging tot stof. Babylon was gevallen en zou niet meer opstaan. Toch heeft onze samenleving veel te danken aan het legendarische Babylon en haar inwoners.

De tijd heeft de pracht van de stad verpulverd tot stof, maar haar wijsheid leeft voort.

**WERELDS SUCCES WORDT IN
GELD UITGEDRUKT.**

**MET GELD KAN JE VAN DE
BESTE DINGEN IN DE WERELD
GENIETEN.**

**GELD IS OVERVLOEDIG VOOR
HEN DIE DE SIMPELE REGELS
VAN ZIJN GROEI BEGRIJPEN.**

**VANDAAG DE DAG IS GELD
ONDERHEVIG AAN DEZELFDE
REGELS DIE HEERSTEN IN DE
HOOGTIJDAGEN VAN BABYLON,
DUIZENDEN JAREN GELEDEN.**

HOOFDSTUK 1

De man die goud wilde hebben

Bansir was een man die strijdagens bouwde in Babylon. Hij was ontmoedigd. Hij zat op het muurtje dat zijn stukje grond omheinde en staarde verdrietig naar zijn bescheiden huisje en de half voltooide wagen in de open werkplaats. In de deuropening zag hij af en toe zijn vrouw verschijnen. Haar strenge blik deed Bansir denken aan hun bijna lege geldbuidel. Hij moest eigenlijk aan het werk: hameren, hakken, polijsten en schilderen. De wagen moest worden afgemaakt, zodat hij geld kon ophalen bij zijn rijke klant.

Bansirs gespierde lichaam rustte bewegingloos op de muur. Zijn trage geest worstelde geduldig met een ingewikkeld vraagstuk waarop hij geen antwoord had. Boven hem scheen fel de zon. Zweet stond op zijn voorhoofd en droop op zijn behaarde buik.

Ver achter zijn eigen terrein waren de hoge muren van het koninklijk paleis zichtbaar. Iets dichterbij bevond zich de Tempel van Bel met zijn hoge, beschilderde toren. Vergeleken met die pracht stelden de huisjes van Bansir en zijn burens niet veel voor. Zo was Babylon: een combinatie van pracht en armoede, van onvoorstelbare rijkdom en wanhopige ellende. Alle extremen waren zichtbaar binnen de hoge stadsmuren.

Had hij achterom gekeken, dan had hij de wagens van de rijkelui gezien die zich een weg baanden tussen handelaren en armoedzaaiers door. En zelfs de rijken moesten op hun beurt plaatsmaken voor een slavenstoet met zware waterzakken. Zij waren op een koninklijke missie om de beroemde hangende tuinen te bewateren.

Bansir ging te veel op in zijn eigen problemen om de rumoerigheid in de stad op te kunnen merken. Hij had geen oog voor de slaven, de bedelaars en de handelaren en hun herrie. Hij was aan het dagdromen, en zijn dagdroom werd pas verstoord toen hij het getokkel van een bekende harp hoorde. Verrast keek hij om, recht in het vrolijke gezicht van zijn beste vriend Kobbi, de muzikant.

‘Moge God je zegenen met veel vrijheid, goede vriend,’ begon Kobbi hartelijk. ‘Hoewel het ernaar uitziet dat de goden al gul zijn geweest en jou van je werklast hebben bevrijd. Ik ben erg blij voor je. Sterker nog, ik zou graag in je succes delen. Wil je zo vriendelijk zijn mij twee schamele sjekels te lenen voor het feestbanket van vanavond? Missen zal je die niet en je krijgt ze snel terug!’

‘Als ik twee sjekels had gehad, zou ik die aan niemand uitleenen, zelfs niet aan jou, beste vriend. Ze zouden mijn enige fortuin zijn geweest. Niemand leent zijn hele fortuin uit, zelfs niet aan zijn beste vrienden.’

‘Wat?’ riep Kobbi verbaasd. ‘Je hebt geen sjekel in je buidel en toch zit je te luieren op een muur? Waarom maak je die wagen niet snel af? Hoe kan je anders zorgen voor brood op de plank? Dat is helemaal niets voor jou, Bansir. Waar is die onuitputtelijke energie van je gebleven? Heb je een bezwaard hart? Hebben de goden je met problemen opgezadeld?’

‘Ik denk inderdaad dat het een kwelling van de goden is,’ gaf Bansir somber toe, voordat hij aan zijn verhaal begon. ‘Het begon